

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej, v právnej veci navrhovateľa **J. M.** zastúpeného JUDr. A., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, vo veci preskúmania rozhodnutia o nároku na úrazovú rentu, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 20Sd/240/2008-34 zo 16.12.2008 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 16. decembra 2008 č.k. 20Sd/240/2008-34 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne číslo 222-4110/2008 zo dňa 24. júna 2008 **zrušuje** a vracia vec odporkyni na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi sa priznáva náhrada trov konania podľa vyčíslenia v samostatnom uznesení.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom krajského súdu bolo potvrdené rozhodnutie odporkyne, ktorým priznala navrhovateľovi v dôsledku choroby z povolania zistenej 26. júna 2001 úrazovú rentu od 1. januára 2004 do 31. decembra 2004 v sume 3684,- Sk, po zákonom zvýšení od 1. júla 2008 v celkovej sume 5099,- Sk.

Odporkyňa rozhodnutie odôvodnila tým, že podľa posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočka Žiar nad Hronom, vystaveného dňa 15. februára 2006, má navrhovateľ pokles pracovnej schopnosti 41%, v dôsledku čoho spĺňa podmienku nároku na úrazovú rentu podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z.. Odporkyňa ďalej v odôvodnení uviedla spôsob výpočtu úrazovej renty a doklady, z ktorých pri rozhodovaní vychádzala.

Krajský súd v rozsudku o potvrdení rozhodnutia odporkyne poukázal na to, že už predtým posudzoval rozhodnutie odporkyne z 22. marca 2006 č. 22-1284/2006, ktorým odporkyňa priznala navrhovateľovi úrazovú rentu vo výške 3684,- Sk mesačne od 1. januára 2004 do 31. decembra 2004 a po zvýšení od 1. júla 2005 v sume 4313,- Sk. Navrhovateľ v opravnom prostriedku žiadal priznanie úrazovej renty podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. vo výške 9790,- Sk mesačne na základe rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 13 Co 152/04-32 zo dňa 11. novembra 2004, ktorý rozhodol, že navrhovateľovi patrí strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti ku dňu 31. decembru 2003 vo výške 9790,- Sk. Krajský súd rozsudkom č.k. 20 Sd 244//2006 z 19. decembra 2006 toto rozhodnutie potvrdil ako vecne správne. Na základe odvolania navrhovateľa vo veci rozhodoval Najvyšší súd SR, ktorý rozsudkom č.k. 7 So 46/2007 z 9. októbra 2007 rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne č. 22-1284/2006 z 22. marca 2006 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí vyslovil právny názor, že vo veci je nepochybné, že ku dňu 31. decembru 2003 nebolo právoplatne rozhodnuté o výške náhrady za stratu na zárobku za čas od 1. augusta 2002 do 31. decembra 2003, pretože prvostupňové súdne rozhodnutie bolo vydané 11. novembra 2004 a odvolací súd rozhodol 20. apríla 2005 (č.k. 13 C 152/04-32 Okresný súd Žiar nad Hronom a 15 Co 79/05 Krajský súd Banská Bystrica). Z uvedených rozhodnutí súčasne vyplýva, že ku dňu 31. decembru 2003 bola súdom stanovená náhrada straty na zárobku celkovou sumou bez toho, aby súd vo výroku rozsudku určil výšku mesačnej náhrady za stratu na zárobku do budúcnosti. Tvrdenie navrhovateľa, že mu patrila od 1. januára 2004 suma 9790,- Sk, z výrokov súdnych rozhodnutí nevyplýva, nepriamo to možno vyvodiť z výroku rozsudku okresného súdu, že za december 2003 patrila navrhovateľovi náhrada straty na zárobku v uvedenej sume, keďže z uvedenej sumy mu bol súdom priznaný od 1. februára 2004 úrok z omeškania. Súdne rozhodnutia však neobsahujú žiadnu povinnosť zamestnávateľa a ani odporkyne vyplácať od 1. januára 2004 uvedenú sumu ako náhradu za stratu na zárobku považovanú za úrazovú rentu, ako to tvrdí navrhovateľ. Krajský súd z rozsudku Okresného súdu v Žiari nad Hronom č.k. 13 C 152/04-32

z 11. novembra 2004 zistil, že navrhovateľovi bola priznaná náhrada za stratu na zárobku za obdobie od 1. augusta 2002 do 31. decembra 2003 spolu vo výške 98 525,- Sk spolu s úrokom z omeškania. Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15 Co 79/05 bol tento rozsudok zmenený tak, že navrhovateľovi bola priznaná náhrada za stratu na zárobku vo výške 92 485,- Sk.

Krajský súd s poukazom na názor najvyššieho súdu konštatoval, že v uvedených rozhodnutiach súdy nerozhodli o mesačnej náhrade za stratu na zárobku tak, ako to tvrdí navrhovateľ, ale rozhodli len o celkovej náhrade. Z uvedeného dôvodu súd neakceptoval požiadavku navrhovateľa, aby odporkyňa pri stanovení výšky úrazovej renty vychádzala zo sumy 9790,- Sk ako zo sumy, ktorá navrhovateľovi mala byť vyplácaná k 31. decembru 2003 ako náhrada za stratu na zárobku určená súdom. Súd mal v konaní preukázané, že k 31. decembru 2003 o nárokoch navrhovateľa nebolo právoplatne rozhodnuté a že k 13. decembru 2003 neboli navrhovateľovi vyplácané žiadne náhrady vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri chorobe z povolania, a preto v danom prípade nemožno aplikovať ustanovenie § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., tak ako to požadoval navrhovateľ. Vzhľadom na to, že o týchto nárokoch navrhovateľa bolo právoplatne rozhodnuté až po 31. decembri 2003, nárok vznikol pred 1. januárom 2004 a navrhovateľ podal žiadosť o priznanie úrazovej renty po 31. decembri 2003, podľa názoru súdu je potrebné v danom prípade aplikovať ustanovenie § 272 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z.. Odporkyňa správne postupovala, keď nárok navrhovateľa o priznanie úrazovej renty od 1. januára 2004 posúdila už podľa ustanovenia § 88 a nasl. citovaného zákona. Odporkyňa pri nároku navrhovateľa nemohla postupovať ani v zmysle § 272 ods. 9 zákona, podľa ktorého v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a o náhrade za stratu na dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. júla 2006 (§ 272 ods. 5), sa po tomto dni rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to z dôvodu, že súdne konanie o náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti navrhovateľa bolo právoplatne skončené pred 31. júlom 2006.

Krajský súd posúdil napadnuté rozhodnutie odporkyne z hľadiska podaného opravného prostriedku, rozsudku Najvyššieho súdu SR č.k. 7 So 46/2007 z 9. októbra 2007 a dospel k záveru, že námietky navrhovateľa nie sú opodstatnené, odporkyňa postupovala správne, správne aplikovala zákon č. 461/2003 Z.z., a preto napadnuté rozhodnutie potvrdil

ako vecne správne. Z uvedeného dôvodu, ako aj z dôvodu, že súd nepovažoval ustanovenie § 272 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. za rozporné s Ústavou SR, súd neakceptoval návrh právnej zástupkyne navrhovateľa na podanie podnetu na Ústavný súd SR.

Navrhovateľ v podanom odvolaní proti rozsudku krajského súdu žiadal prvostupňový rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Poukázal na to, že podstata predmetnej spornej veci spočíva v tom, že navrhovateľovi bol zo strany subjektu, zodpovedného za vzniknutú chorobu z povolania - S. upieraný zákonný nárok na výplatu náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, a to za obdobie od 1.7.2002 až do 31.12.2003. Preto sa musel poškodený navrhovateľ domáhať priznania tejto náhrady za stratu na zárobku po skončení PN žalobou na miestne a vecne príslušnom súde, aby preukázal právoplatným rozhodnutím súdu, že ku dňu 31.12.2003 mu náhrada za stratu na zárobku právom patrila, a to v žalovanej výške po jednotlivých mesačných obdobiach tak, ako to bolo ním uvedené v návrhu žaloby, z ktorej vychádzal následne aj Okresný súd v Žiari nad Hronom (13 C 152/04-32 z 11. novembra 2004) a Krajský súd v Banskej Bystrici (15 Co 79/05 z 20.4.2005) pri svojom konečnom rozhodnutí.

Navrhovateľ nesúhlasí s tvrdením Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý vychádza z osvojenia si právneho názoru Najvyššieho súdu SR č. 7So/46/2007, na strane 5 (prvý odsek), ktorým vytkol navrhovateľovi, že „v uvedených rozhodnutiach súdy nerozhodli o mesačnej náhrade za stratu na zárobku tak, ako to tvrdí navrhovateľ, ale rozhodli len o celkovej náhrade. Z uvedeného dôvodu súd neakceptoval požiadavku navrhovateľa, aby odporkyňa pri stanovení výšky úrazovej renty vychádzala zo sumy 9790,- Sk ako zo sumy, ktorá navrhovateľovi mala byť vyplatená k 31.12.2003 ako náhrada za stratu na zárobku určená súdom. Navrhovateľ považoval tiež za vadu konania pred krajským súdom, že nevyhovel jeho návrhu a nepredložil vec ústavnému súdu po prerušení konania podľa § 209 OSP a žiadal, aby tak rozhodol odvolací súd vo vzťahu k posúdeniu ústavnosti § 272 ods. 9 zák.č. 461/2003 Z.z. v znení zák.č. 310/2006 Z.z..

Najvyšší súd, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu v medziach podaného odvolania a bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodov podľa § 250ja ods. 2 OSP dospel k nasledovnému záveru:

1. Preskúmaným rozhodnutím odporkyňa rozhodla o nároku na úrazovú rentu od 1.1.2004 podľa § 88 a § 89 zák.č. 461/2003 Z.z..
2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedla, že Sociálna poisťovňa pri nároku poškodeného nemohla postupovať v zmysle § 272 ods. 3 zákona, podľa ktorého náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003, a to z dôvodu, že zamestnávateľ k 31. decembru 2003 nevyplácal poškodenému žiadnu náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti. Sociálna poisťovňa, pobočka Žiar nad Hronom, vyplatila poškodenému náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti až dňa 20. februára 2004 na základe rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 17 Co 11/04 zo dňa 28. januára 2004 za obdobie od 1. júla 2001 do 30. júna 2002 a dňa 24. mája 2005 na základe rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15 Co 79/05 zo dňa 20. apríla 2005, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20. mája 2005, za obdobie od 1. augusta 2002 do 31. decembra 2003, a preto Sociálna poisťovňa nemohla túto náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti pretransformovať. O nároku poškodeného na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti nebolo právoplatne rozhodnuté do 31. decembra 2003, to znamená, že Sociálna poisťovňa nemohla postupovať podľa § 272 ods. 3 zákona. Sociálna poisťovňa pri nároku poškodeného nemohla postupovať ani v zmysle § 272 ods. 9 zákona, podľa ktorého v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a o náhrade za stratu na dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. júla 2006 (§ 272 ods. 5), sa po tomto dni rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to z dôvodu, že súdne konania o náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného boli právoplatne skončené pred 31. júlom 2006. Na základe uvedených skutočností Sociálna poisťovňa, ústredie, postupovala v zmysle § 272 ods. 5 zákona, podľa ktorého v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a o náhrade za stratu na dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. decembra 2003, sa po tomto dni rozhodne za obdobie do 31. decembra 2003 podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 a za obdobie po 31. decembri 2003 ako o úrazovej

rente podľa tohto zákona. To platí aj na konanie o týchto náhradách, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a žiadosť o ich priznanie a vyplácanie bola podaná po 31. decembri 2003. O všetkých vyššie uvedených skutočnostiach, ako i podkladoch potrebných pre rozhodnutie, bol poškodený informovaný na ústnom pojednávaní dňa 26. mája 2008, na pobočke Sociálnej poisťovne v Žiari nad Hronom, pričom bola spísaná Zápisnica z ústneho pojednávania.

3. Odporkyňa a aj krajský súd vo svojich rozhodnutiach uvádzajú, že sa riadili právnym názorom vysloveným v rozsudku NS SR sp.zn. 7So/46/2007 z 9.10.2007, podľa ktorého ku dňu 31.12.2003 nebolo právoplatne rozhodnuté o výške náhrady za stratu na zárobku do 31.12.2003. Najvyšší súd SR v predmetnom rozsudku ďalej uviedol, že prvostupňové súdne rozhodnutie bolo vydané 11.11.2004 a odvolací súd rozhodol 20.4.2005 (č.k. 13 C 152/04-32 Okresný súd Žiar nad Hronom a 15 Co 79/05 Krajský súd Banská Bystrica). Z uvedených rozhodnutí súčasne vyplýva, že ku dňu 31.12.2003 bola súdom stanovená náhrada straty na zárobku celkovou sumou, bez toho, aby súd vo výroku rozsudku určil výšku mesačnej náhrady za stratu na zárobku do budúcnosti. Tvrdenie navrhovateľa, že mu patrila od 1.1.2004 suma 9790,- Sk, z výrokov súdnych rozhodnutí nevyplýva, nepriamo to možno vyvodiť z výroku rozsudku okresného súdu, že za december 2003 patrila navrhovateľovi náhrada straty na zárobku v uvedenej sume, keďže z uvedenej sumy mu bol súdom priznaný od 1.2.2004 úrok z omeškania. Súdne rozhodnutia však neobsahujú žiadnu povinnosť zamestnávateľa a ani odporkyne vyplácať od 1.1.2004 uvedenú sumu ako náhradu za stratu na zárobku považovanú za úrazovú rentu, ako to tvrdí navrhovateľ. NS SR ďalej uvádza (cit.): „Z uvedeného však vyplýva dôvodný predpoklad, že navrhovateľ pod žiadosťou o úrazovú rentu, ktorú podal 14. októbra 2005, mal na mysli ďalšie pokračovanie v jeho odškodňovaní, ako to napokon vyjadril v podanom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu z 28. novembra 2005 a úzke vymedzenie obsahu žiadosti uvedené v predtlačí neumožňuje v tomto smere žiadateľovi uviesť rozhodujúce skutočnosti. V prípade takého vymedzenia žiadosti navrhovateľa by sa odporkyňa musela vo svojom rozhodnutí vypořadať so žiadosťou navrhovateľa o transformáciu náhrady straty na zárobku na úrazovú rentu podľa § 272 ods. 1 a 3 zákona, resp. ods. 5 a 9 zákona. Z tohto hľadiska sa vecou odporkyňa v preskúvanom rozhodnutí nezaoberala. V danom prípade až vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhovateľa odôvodnila svoje stanovisko pre krajský súd. Keďže nejde o súčasť dôvodov preskúvaného rozhodnutia, odvolací súd nebude v tomto štádiu konania zaujímať

právne stanovisko k tejto časti odvolania navrhovateľa. Je totiž aj na samotnom navrhovateľovi, aby v ďalšom administratívnom konaní skutkovo aj právne zdôvodnil svoj návrh na transformáciu náhrady straty na zárobku na úrazovú rentu. V konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa tretej hlavy V. časti OSP navrhovateľ nemôže meniť a doplňovať skutkové a právne dôvody svojej žiadosti, a to ani vtedy, ak odporkyňa nevedla konanie tak, aby bolo zrejmé a nespochybniteľné, čoho sa navrhovateľ domáha. Avšak vzhľadom na uvedenú vadu konania pri vymedzení predmetu konania, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť vydaného rozhodnutia, odvolací súd zrušil v súlade s odvolacím návrhom navrhovateľa rozhodnutie odporkyne a vrátil jej vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.“ (koniec cit.).

4. Z uvedeného podľa názoru odvolacieho súdu nevyplýval jednoznačný záver pre nemožnosť rozhodnutia podľa § 272 ods. 9 zákona. Je nesporné, že k právnej úprave možnosti transformovať súdom priznanú úrazovú rentu došlo postupnou úpravou ustanovenia § 272 zákona práve za tým účelom, aby súdmi priznané náhrady nárokov patriace do 31.12.2003, mohli byť transformované aj vtedy, ak o nich súdy rozhodli po 1.1.2004. Iný výklad ustanovenia § 272 ods. 9 by bol diskriminačný. Nárok na transformáciu úrazovej renty nemôže byť závislý od skutočnosti, kedy sa stalo právoplatným súdne rozhodnutie o náhrade patriacej k 31.12.2003
5. Pokiaľ odporkyňa vychádzala z iného právneho názoru a krajský súd sa s týmto názorom stotožnil, odvolací súd konštatuje, že je dôvod na zmenu rozsudku krajského súdu a zrušenie rozhodnutia odporkyne podľa § 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 3 OSP.
6. Odvolací súd zároveň modifikuje a dopĺňa svoj názor uvedený v rozsudku 7So/46/2007 vo vzťahu k stanoveniu výšky náhrady straty na zárobku tak, že aj keď výška mesačnej náhrady patriacej v decembri 2003 nebola určená vo výroku rozsudku súdu, odporkyňa (ako vedľajšej účastníčke konania realizujúcej náhrady straty na zárobku patriacej k 31.12.2003) bola dostatočne známa výška mesačnej náhrady straty na zárobku patriacej navrhovateľovi a spôsob jej stanovenia (ktorú v súdnom konaní ani nenamietala), a teda nič jej nebráni túto sumu považovať za sumu transformovateľnú na úrazovú rentu.
7. Súd priznal navrhovateľovi právo na náhradu trov konania, ktorá bude vyčíslená v samostatnom uznesení po vyčíslení právnu zástupkyňou navrhovateľa.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2010

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková